వానగొట్టింది

మగకు మక్కకు పగ. ఎందుకంటే మగకార్తిల వానలు కొడితే బాగనే కొదుతయి. లేదంటే కార్తిమొత్తం వాన చినుకురాలది. అప్పటికి మక్కచేన్లు తలజుట్లు ముదిరి పీసులు ఎల్లుతుంటయి. ఒక్కొక్క కంకి జొన్న ఇత్తులోలే పాలువోసుకుంటది. ఆ టయముల వాన ఎక్కువైతే జౌకు గొట్టి కర్రలు బీరిపోతయి. పీసులు సువ్వవోతయి. అందుకే అంటరు. మగకు మక్కకు పగ అని.

మగకార్తి వచ్చింది. అంతదాకా రోజూ ముసురు వెట్టిన కాలం గుంజుకుంది. ఎండలు కొడుతున్నయి. పునాస భూములు గెరువయినయి. బబ్బెర, పెసర మక్క వాడిపోతున్నయి. కార్తి సగంపాదం దాకా ఎదురు చూసింద్రు. చినుకు పడలేదు. జనం పునాస పంటల మీద ఆశ వదులుకున్నరు.

వాన కొరకు శివుని గుడిల నీళ్ళు వోసింద్రు, కప్పతల్లి ఆడింద్రు. జడకొప్పులేసింద్రు. అయినా మొగులు మీద మచ్చుమైల లేదు. అంతకు ముందు మేము 'గంగ గౌరివ్రతం' యక్ష గానాన్ని సగం నేర్చినం. కాలం కలుపుకుని వాన మీద వాన రెండు వానలు కొడితే రియార్సల్ ఆపేసి పనుల మీద పడ్డం.

ఎప్పుడైతే కాలం ఎనుక వడ్డదో అప్పుడే మా మామ ముందట వడ్డడు. రియార్సల్ వున్నాలేకున్నా మేము రోజూ పంతులు ఇంట్ల పొద్దున్నో మాపునో కలుస్తం. ఒక్కనాడు పంతులు ఇంటికి పోకుంటే మనుసున వట్టది. ఏదో మరిచి పోయినట్టుంటది.

'వానలు పడుతలెవ్వు గదా! 'గంగా గౌరివ్రతం' ఆడుదాం. వానలు పడుతయి.' కొండయ మామ అన్నడు. ఆ ఆటను పూర్తిగా నేర్వలేదు. దాన్ని నేర్వాలంటే ఇంకో రెండు వారాలు కావాలె. అప్పటికి వాననో వరుదనో తెలువది. అయినా ఇప్పుడు వానలు కొట్టకపోతే మాత్రం పని తక్కువుందా. చెరువు కింద నాట్లు, దున్నుకాలు. పుట్టెడు పని.

'ఓ... కొండయా... నువ్వు లేంది పెట్టకు. అడ్డగోలు పనుంది. సత్తామన్నా తీరికలేదు. ఇప్పుడు నాటుకం మొగిచ్చిన వనుకో, ఇండ్లల్ల తిడుతరు. బురుదకు కాళ్లు పెచ్చినయి. అడుగు తీసి అడుగువెయ్యత్తలేదు" దాసు చిన్నాయిన అన్నడు.

కొందరేమో ఆడితే అడుదాం అంటున్నరు. కొందరేమో వద్దే వద్దంటున్నరు. ఆడుదాం అన్నవాళ్ళకంటే వద్దన్నోల్లే ఎక్కువున్నరు. అందరికీ పనుందని పంతులు గూడా వద్దన్నడు.

వీళ్లతోని నాటుకం ఎట్లన్నా వేయించాలని మామకు పట్టుదలగా వుంది. ఆ విషయం అప్పుడే అంటే ఎవలూ ఒప్పుకోరని తెలుసు. అందుకని ఓపిక పట్టిండు మామ.

మరునాడు ఒకలిద్దరు పెద్ద మనుషులతోటి 'గంగ గౌరివ్రతం నాటుకం మా చెడ్డది మామ. దాన్ని నేర్సుడు మొదలు వెట్టినమంటే ఆట ఆడే దాకా ఇడవద్దు. మధ్యల ఆపేసిన మనుకో... ఇదిగో ఇట్లా వాన చుక్కరాలది" అన్నడట మామ.

మేము 'గంగ గౌరివ్రతం' నేరుస్తూ కాలం నెత్తిమదికి రావడంతో ఇడిసి పెట్టిన సంగతి అందరికీ తెలువది. వాళ్లు వివరాలన్నీ అడుగక ముందే "మేము గంగగౌరి వ్రతం నేర్చినం గదా... నేను ముందే చెప్పిన. అటను నడిమిలకు వదిలేత్తే గంగమ్మ తల్లికి కోపమత్తదని. ఎవలన్నా ఇంటేనా... ఇప్పుడు చూడు కాలం ఎన్నీల గాత్తుంది. అది మొదలు వెట్టకపోయినా బాగుండు. నడిమిలకు ఎత్తేసి ఇప్పుడు పరేషాన్ కొచ్చె" అన్నడట మామ.

పెద్ద మనుసులు మమూలు మనుసులు గాదు. నోట్లె అవగింజ నానది. తలుపు వెట్టిచెప్పితే కొలువు వెట్టి వింటరు. ఈ ముచ్చటను ఊరు ఊరంతా ప్రచారం చేసింద్రు. 'కాలం ఎట్ల వోయిందో తెలుసునా...?' అంటూ మనిషి మనిషికి చెప్పుడు మొదలు వెట్టింద్రు.

ఈ ముచ్చట రెండే రెండు రోజుల్లో పంతులు దగ్గరకు చేరింది. ఏమీ తెలువనట్టు కొండయ మామ గూడా 'ఏంటిది పంతులూ... ఇట్ల పుకారు పుట్టింది... ఎక్కడన్నా ఆట ఆడకపోతే వానలు కొట్టయా..' అన్నడు పంతులుతో.

"ఏమోనోయ్... గట్ల పుకారు పుట్టింది. ఆటకు వానకు సంబంధమే లేదు. ఆట ఆడకనే వాన కొడుతలేదట" అన్నడు పంతులు. అనుకున్నట్లే ఆ రాత్రి పంతులింటికి సుంకరోల్లు వచ్చింద్రు. పట్వారీ పోలీసు పటేలు ఇద్దరు కలసి పంతులును రమ్మని తోలింద్రట. పంతులు పోతూ పోతూ కొండయ మామను గూడా ఎంటవెట్టుక పోయిండట.

వాళ్లు ఆ ముచ్చట ఈ ముచ్చట మాట్లాడి గంగగౌరివ్రతం వెయ్యాలన్నరట.

మామ ఎట్ల జరుగుతుందనుకున్నడో అట్లే జరిగింది. పటేలు, పట్వారి పిలిచి చెప్పినంక తిరుగు వుంటదా...? మా పంతులే అట్ల గాదు. ఇట్ల గాదు అన్నడట. 'ఎట్లన్నగాని ఆడనైతే ఆడుండ్రి. అనుమానం పోతది' అన్నరట వాళ్లు.

"ఆడుడంటే వట్టిగైతదా పంతులూ... ఏం లేదన్నా దోసౌ తీన్ సౌ ఖర్చు" అన్నడట మామ.

పైసలకేందోయ్ సంగానికిన్ని వసూలు జేత్తం. మీరు ఆడనైతే ఆడుండ్రి అన్నడట పట్వారి.

అన్నట్లుగనే రెండు రోజుల్లో కుల సంగాలను కూసుండవెట్టి సంగానికిన్ని వసూలు చేసిండు. రెండు వందల యాభయి ఆరు రూపాయిలు కొండయ మామ చేతుల వెట్టిండు పట్వారి.

మొత్తం మీద ఊరు ఊరంతా వానను మేమే అపినట్లు, ఈ నాటకంతో వాన పడుతదన్నట్టు ప్రచారం జరిగిపోయింది. అందరూ మా ఆట కొరకే చూస్తండ్రు. ఏసేదేదో మక్కలు ఎండిపోకముందే ఎయ్యమని తొందరపెడుతున్నరు. ఇక మా సంగతి. అది పూర్తిగ నేర్చిన ఆట గాదు. పటేలు, పట్వారి భయానికి ఆడుతున్నం.

రెండే రెండు రోజులు కూసుండి రియార్సల్ చేసినం . పొద్దంతా పారట్లు బట్టీవెట్టినం. మైకు లేకుంటనే కశీరు కాడ బజారు లైటు కింద స్టేజీ వెయ్యాలనుకున్నం.

ఈసారి కిరీటాలు, భుజకీర్తులకు కొత్తపెల్లి పంతులుకు గుత్తకిచ్చినం. మప్పయి రూపాయలిత్తే కిరీటాలు, బాణాలు, భుజకీర్తులు తయారు చేత్తనన్నడు. పని తీర్పాటం దొరికితే మేమే చేసుకుందుము. ఇప్పుడు జెట్టన ఆడాలెగదా.

రెండు వారాలు రియార్సల్ చేస్తే తప్ప నేర్వని ఆటను రెండు రోజుల్లోపలే ఏం నేరుస్తం. ఏదో ఆడినమా అంటే ఆడినం అన్నట్టు ఆడాలనుకుని కచీరు కాడ శాందిరి ఏసినం.

మేము ఏ ఆట ఆడినా మేటి వేశకాళ్లు ఆట ఆడిన రోజు పొద్దున ఒక్కపూటే తింటరు. అంతే! ఎంత పని ఉన్నా. ఇంట్లో పండుగున్నా, చుట్టాలు వచ్చినా పగటియాల్ల, రాత్రిపూట అసలే భోజనం చెయ్యరు. భక్తి ఆటయితే నీచు కూడా ముట్టరు. తానం చెయ్యందే స్టేజీ దగ్గరకు రారు. కడుపు నిండా తింటే పాటలకు రాగం రాదు. రాగం తీస్తుంటే దమ్ము ఎత్తేసుకత్తది. అదే కడుపు ఖాళీగా వుంటే ఈ ఇబ్బందులుండయి. రాగం కాకపోతే రాగమస్తది.

ఈ దున్నుకాలు ఉన్నప్పుడు నాటుకం వెయ్యాలంటే భయం. ఆకలైతుంటది. తినడానికి మనసొప్పది. పానం సొలుగుతుంటది. కాళ్లు గుంజుక పోతయి. అయిన తప్పది కదా.

అటో ఇటో ఆట మోగిచ్చినం. పంతులు కామరెడ్డికి పోయి మేకప్ సామన్లు తెచ్చిండు. ఆట పూర్తిగా నేర్వలేదు గదా? హార్మోని గూడా తియ్యలేదు. తబులా తాళం మీదనే పారట్లు చేతపట్టుకుని రాని పాటను చూసుకుంట ఎల్లదియ్యాలనుకున్నం.

గొల్ల రాజంకు ఆకలి ఎక్కువ. ఎప్పుడూ ఏదో ఒకటి స్టేజీ దగ్గరకు తెచ్చుకునిఆట ఆయిపోంగనే తింటడు. ఒక్కొక్కసారి సద్ది కట్టుకచ్చుకుంటడు. ఆట అయిపోంగనే సద్ది తిన్నంకనే ఏశం ఇప్పుతుండె. అట్లా ఈ రోజు గూడా అటుకులు కట్టుకచ్చుకున్నడు రాజం. ముల్లెకు ముల్లె బట్టలల్ల చుట్టి పక్కన పెట్టుకున్నడు. గొల్ల రాజంది గంగ పాత్ర. గౌరి ఏశ మేసే కొప్పుల చంద్రం అటుకుల్ని గడికిన్ని బుక్కిండు.

గంగగౌరి ఇద్దరు వాదం పెట్టకునేటప్పుడు చంద్రం నోరు ఆడిచ్చి సప్పరిత్తుంటే రాజంకు అనుమాన మచ్చి ముల్లెను చూసిండట. అప్పటికే ముల్లె మొత్తం కతమయింది. అప్పుడే ఇద్దరు తన్నుకునే మోపయింద్రు. స్టేజీ వెనుకనే కుత్తి వట్టింద్రు.

మా కొండయ మామది శంకరుని వేశం. ఇద్దరికీ సముదాయించి చెప్పిండు. అయినా వినరు. ఆడో నేనో తేలిపోవాల్సిందే నంటరు. కొండయ మామకు కోపమచ్చింది. ఇద్దరినీ ఎత్తుకపోయి స్టేజీ మీద దించిండు. ఇద్దరియి ఆడివేశాలే నాయె. స్టేజీ మీద కొంగుల కొంగులు గుంజుకున్నరు. ఒకల నొకలు వంగపెట్టి గుద్దుకున్నరు. చెవులు పిండుకున్నరు.

కొండయ మామ మాత్రం 'ఇద్దరు భార్యలుంటే ఇట్లనే ఉంటది. వాళ్ల తెరువువోతే నన్ను తంతరు అన్నడు. జనమంతా సముతిలద్దరు తన్నుకుంటంద్రు అనుకుని నవ్వడే నవ్వడట. అటుకుల సంగతి జనానికి తెల్వది.

తర్వాత ఏం జరిగేదో గని అప్పడే వాన. యానంగ మొదలయిందో యానంగ తెప్ప లచ్చినయో గానీ ఉరుములేదు. మెరుపులేదు సల్లని వాన. జనం ఇండ్లల్లకు చేరేసరికే తోపుతోపు నానింద్రు. మా పరుదాలన్నీ నానినయి. 'అరే ఇదేం చిత్రంరా ఆట ఆడితే వాన కొట్టనే కొట్టింది... రేపు ఊరు ఊరంతా మనను యాదిజేత్తరు' అనుకున్నం.

సూడు సూడు మంట ఆనాడు గొల్ల రాజం పొల్లు పొల్లయిండు. ఎప్పుడైనా ఆట పూర్తికాంగనే షాందిరి ఇప్పేసి సామాన్లు పట్టుకుని అందరి కందరు సోపతితోని పోదుము. ఇక్కడుంటే వానల తడుసుకుంట స్టేజి ఇప్పవడుతదని తప్పిచ్చుకుని ఇంటికి పోయిండు రాజం. అంతకు ముందే అటుకుల పంచాదాయె. అదో కారణం అనుకో.

పోతూ పోతూ అవుసులోల్ల ఇండ్లు దాటినంక గౌండ్ల దేవయ్య సందిల ఏదో లొల్లి ఇనవడితే అటు దిక్కుపోయిండట. దేవయ్య ఇంట్లనే బొబ్బ ఇనవడుతుందట. అన్న

దమ్ముల పంచాది అనుకుని 'అరేయ్ ఇంత రాత్రి ఏం కొట్లాడుతరురా... ఏదన్న ఉంటే పొద్దుగల్ల మాట్లాడుకోండ్రి' అంటూ లోపలికి పోయిండట. అప్పటికి వాన కొడుతనే వుంది.

పడ్డది దొంగలు. ఏది ఎక్కడ పెట్టినవని దేవయ్యను వడుకుతుండ్రట. నడీ వాన కాలమాయె. అప్పుడు దొంగలత్తరని ఎవలన్నా అనుకుంటారా...? రెండు కంకర రాళ్లు వచ్చి తలిగినయట రాజంకు. వావ్వ సత్తిరా... అనుకుంట ఒక్కటే ఉరుకుడట. అప్పటికి రాళ్లదెబ్బలు తాకి ఈపుల పచ్చెలు లేసినయట. ఆ దెబ్బ నెత్తికి గనుక తలిగితే పుర్రె పలుగుతుండెనట. అట్లా రాజం నాలుగు రోజులు ఇంట్ల నుండి లెవ్వలేదు. కొడుకు సచ్చి పుట్టిండని వాళ్ల అవ్వ ఒక్కటే ఏడ్సుడు.

ఇక తెల్లారి ఊరు ఊరంతా వానగొట్టిందని మమ్ములను మెచ్చుకుంటరనుకున్నం గదా. కానీ జనమంతా ఒక తిట్టుడు గాదు. ఎందుకంటే మేము నాటుకం ఆడక పోతెనే వానలు ఆగిపోయినయని జనానికి నమ్మకం కుదిరిపోయింది.

"మీరు చెయ్యవట్టే ఇన్ని రోజులు కాలం పోయింది. ఈ ఆట ఎప్పుడో ఆడినా లేకపోతే పూర్తిగా నేర్వకపోయినా ఇట్ల కాలం గాక పోతుండె. ఇప్పటికైనా సగమే ఆడిండ్రు ముందు ముందు ఎట్లయితదో" అన్నరు.

మాకు నాలిక సందుల ముల్లు ఇరిగినట్టయింది. 'ఏదైతే ఏంలే. మక్క కర్రలకైతే పాణమచ్చింది'అనుకున్నం.

అప్పటి నుంచి కాలం ఎనుక ముందైతే ఏమందురో గని వాన మీద వానలు వడ్డయి. వాగులు ఒర్రెలు పారినయి.